

benikov je pol krasno instrumentalno mašo Hladnikovo iz hon. Sacratissimi Rosarii. Kar naravnost očarani smo bili, kako je mogoče kaj takega v Konjicah! Le še večkrat!

Grozovit požar v Čikago.

800 oseb zgorelo.

Z grozo se bo še marsikdo spominjal poročil, ki so prihajale l. 1881 iz Dunaja, ko je zgorelo 8. decem. veliko gledališče »Ring«. Takrat je zgorelo in se ponesrečilo okoli 400 oseb. Toda nesreča, ki se je dogodila dne 30. decembra l. l., prekaša vse nesreče, ki so se dosedaj dogodile pri gledališčih. Imenovanega dne je zgorelo pri popoldanski predstavi gledališče »Iroquois« v Čikago v Severni Ameriki, v katerem je imelo prostora čez 2000 ljudi. Stavba je stala okoli štiri milijone kron. Gledališče je bilo otvoreno še le 23. novembra l. l. Pogorelo je celo gledališče do tal razun železa. V gledališču je bilo osodepolnega dne nad 1700 oseb. Naenkrat je vstal nek gospod iz prvih vrst in gledal proti desnim kulisam, drugi so sledili njegovemu izgledu. Videli so — ogenj. Nastala je najprej grobna tihota. Godba. spoznavši nevarnost, je igrala dalje. Neki igralec je stopil na konec odra in zaklical: »Ni nikake nevarnosti! Prosim, sedite mirno!« Počasi je padalo ognjevarno zagrinjalo. Naenkrat nekdo zakriči: »Ogenj!« Nastala je strašna zmešnjava. Ognjevarno zagrinjalo je prišlo samo do srede odra in velikanski plameni so švigali mej občinstvo. Delavec, ki je imel odpreti varnostno zagrinjalo, je odprl zatvornico, potem pa zbežal, ne da bi se brigal, ali je zastor padel popolnoma ali ne. In zastor je prišel samo do sredine, potem pa se ustavil. V par sekundah je gledališče bilo podobno gnječji blaznih ljudi. Predno se je ogenj videl v parterju, so že vsled klica: »Ogenj!« bili vsi izhodi zamašeni z bežečimi ljudmi in mnogo ljudi pohojenih do smrti. Občinstvo je vedelo samo za tri izhode in je zato hotelo samo skozi te izhode ven, dočim je bilo v resnici nad 40 izhodov za slučaj nevarnosti, ki pa so bili zaprti in tudi ni v tej zmešnjavi nikomur na misel prišlo, da bi jih odprl. Bežeče občinstvo se je divje bojevalo med seboj, kdo bo prej zunaj. Dvajset minut po začetku požara je bilo vse gledališče v ognju. Mnogo gledalcev je z galerije poskakalo v parter na mrtve in umirajoče. S kako strašno hitrostjo je ogenj divjal, priča dejstvo, da je 10 minut po izbruhu ognja na stotine ljudij se zadušilo ali bilo zmečkanih. Mnogo oseb je gorečih skočilo z višine na cesto, nekateri celo raz streho, kamor so zbežali pred plameni. Videlo se je, kakor da bi padale goreče baklje na tlak. Policija je zaplenila vse vozove, ki so bili takrat na cesti ter je spravljala v kraj mrtvece in ranjence. Ko so ognjegasci nastavili na balkon rešilne lestvice, se je občinstvo tako drenjalo na lestve, da so mnogi padli v globočino in se ubili. Novo gledališče še ni bilo popolnoma gotovo. Tako je na stotine občinstva se hotelo rešiti po nekih stopnjicah, ki še niso imele spodaj konca in katerim je do tal manjkalo še 50 čevljev. Mnogo žensk, ki so bile v prvih vrstah bežečih ljudij, je bilo od zadaj pritiskajoče množice pahnjenih s stopnjic na tlak, na nje so zopet padali drugi ter se ubili, ali zadušili... Mnogo oseb se je v gledališču zadušilo. Ognjegasci so našli mnogo mrtvih oseb sedečih na sedežih, obraz obrnjen proti odru. Na gledaliških hodnikih so našli 12 čevljev visoko sežganih in zadušenih trupelj. Od 1700 oseb, ki so bile v gledališču, je našlo 800 oseb žalostno smrt ne toliko vsled ognja, kakor pa vsled silne zmešnjave in medsebojnega boja za izhode. Vsa varnostna sredstva so ničeva proti zmešnjavi pri požarih! V bližini ležeče Michingansko jezero je bilo zamrznjeno in ognjegasci niso imeli dovolj vode za gašenje. Kakor sedaj poročajo od igralnega objekta, ki šteje 290 oseb, ni nihče zgorel, ker se jim je posrečilo se rešiti skozi

mala okenca v ozadju odra, pač pa ima mnogo igralcev nevarne opeklino. V gledališču so našli velikanske kupe mrtvih trupel. Večina trupel ima rane na glavi, iz česar se sklepa, kako srdito se je občinstvo za izhode bojevalo med seboj. Na mnogih obrazih se poznajo sledovi udarcev od nog. Mrtveci so skoro same ženske in otroci, ki so bili pri popoldanski predstavi. Junaško dejanje je storil katoliški škof Muldon, ki je, ko se je požar pričel, šel ravno mimo gledališča. Splezal je na najvišjo galerijo in obdan od plamena, delil nesrečnežem zadnjo tolažbo svete vere. Njegov vzgled je navdušil druge za rešilno akcijo. Škofa so morali s silo odstraniti, ker bi se bil sicer tudi on ponesrečil. Na cesti so se dogodili srce pretresujoči prizori. Nekega moža, ki je videl, da so se njegovi otroci rešili iz gledališča, je od veselja zadela kap. V bolnicah je 157 ranjencev, od katerih pa bo komaj polovico mogoče ohraniti pri življenju. Mrtvašnica oblega na tisoče ljudi, ki iščejo svoje znance in sorodnike. Ker je v Čikagi tudi mnogo Slovencev, gotovo marsikoga pomiri in potolaži poročilo, da so ponesrečene osebe razun dveh vsi Američani; izmed inozemcev je zgorela ena Angležinja, ki je sodelovala v baletu, in neki nemški Avstrijec. Vzrok požara je bila pomanjkljiva acitelinska svetilnica, s katero so predstavljali mesečno svetlobo. Svetilnica je vnela kuliso in v nekoliko trenutkih se je ogenj razširil po vsem gledališču ter povzročil grozovito nesrečo. Po Čikagi je silna žalost. Vse prodajalnice so v znak žalosti zaprte in zato tudi ni bilo običajnega novoletnega zvonjenja.

Društvena poročila.

»Zgodovinsko društvo za Slov. Štajersko.« Dne 22. decembra je imel odbor svojo sejo, v kateri se je podpredsednik, g. ravnatelj Schreiner, najprej spominjal, žal, prezgodaj umrlega predsednika M. Slekoveca, ki bi se bil za društvo in za domačo zgodovino lahko storil mnogo dobrega. — Udov ima sedaj društvo do 120 večinoma rednih (100 K za vselej, ali 5 K na leto), nekaj pa podpor- nih (z manjšimi denarnimi svotami ali kakimi darili za muzej in knjižnico). Posebne važnosti je, da je odbor v isti seji sklenil izdati društveno glasilo, ki bo gojilo domačo zgodovino in narodopisje. List se bo imenoval »Zgodovinski list« ter prva številka izide koncem svečana ali začetkom sušca. Redni udje ga bodo dobivali zastoj. Uredništvo je prevzel profesor A. Kaspret v Gradcu. Društvo se pripravlja tudi na drugo večje delo; izdati hoče namreč sčasoma imenik vseh občin in vasi na Slov. Štajerskem z zgodovinskim, zemljepisnim, narodopisnim in naravoslovnim opisom. Domoljubi, občine in posojilnice, sezite društvu pod roke, da bo moglo izvršiti te in še druge načrte! Prav posebne važnosti je, da se za štajerske Slovence ustanovi zgodovinski, narodopisni in če mogoče, tudi naravoslovni muzej. To bi bil naš ponos, s tem bi pokazali, da smo Slovenci na Štajerskem zaveden samosvoj kulturni narod. Blizu pol milijona Slovencev to tudi lahko izvrši, treba je le dobre volje in dela; kar se očem zdi nemogoče, to roke vse opravijo. Komur ni z denarjem mogoče podpirati društva, mu pa lahko veliko koristi s tem, da zbira starinske reči, narodne noše, da poroča odboru o zgodovinskih zanimivostih svojega kraja, posestniki pa naj pustijo na zemljiščih kopati, kjer bi se utegnile najti kake starine. Škoda se s tem ne bo delala nikomur, ker se bo kopalo le takrat, kadar je zemljišče prazno. Zlasti društveni poverjeniki, ki so že imenovani ali še bodo, naj marljivo zbirajo starinske reči in poročajo o slučajnih najdbah. Društvo tudi želi ustanoviti knjižnico, v kateri bi se zbirale vse slovenske tiskovine, ki na Štajerskem izidejo. Ker pa ima društvo še za najnujnejša zgodovinska dela premalo denarja, naj blagovolijo posamezniki, založniki in pisatelji podariti knjižnici razne tiskovine, ki sicer pogostoma obleže

v prahu in se pozgube. Za slovestveno zgodovino in sploh pisateljstvo je taka knjižnica potrebna, ker pogostoma se ne ve, kje bi se dobila ta ali ona knjiga ali časopis. V G. adec se je pa težko za vsako malenkost obračati. Dalsjmo torej vsi za to važno podjetje. »Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača.«

Gledališko predstavo »Na Osojah« je priredilo v nedeljo, dne 3. jan. 1904. »Bral. in pevsko društvo Maribor«, v veliki dvorani Narod. doma, ki je bila natlačeno polna ljudstva; posebno iz okolice je bilo opaziti največ ljudij, kar je hvalevredno, da se je začelo i naše priprosto ljudstvo zanimati za gledal. igre. Igra je nad vse lepo uspela, kljub temu da je težavna in naporna; saj tudi ni čuda, kajti naši igralci so se izkazali še vselej kot marljive in nadarjene moči na novem odru. Male nepravilnosti, ki pa upamo, da se prihodnjic vsestranskoboljšajo, so nas včasih nekako težile. Tudi bi pričakovali ter prosili slav. občinstvo, da se pri predstavah ne smeji in krohotu na glas, ker s tem ne razburja le drugih mirno zasledujočih oseb, marveč tudi jako moti igralce na odru. »Bralnemu društvu« čestitamo iz srca na uspehu, ki si ga je zopet pridobilo s to gled. predstavo!

Društvo »Skala« pri Sv. Petru niže Maribora je imelo dne 3. jan. t. l. svojo prvo odborovo sejo. Pri tej seji se je med drugim sklenilo tudi sledeče: Č. g. župnik Matej Štraki prepusti sobo, ki se nahaja v prvem nadstropju v kaplaniji Sv. Petra pri Mariboru društvenim namenom. Ta soba se odpre v nedeljo, dne 10. t. mes., odprta pa bode tudi vsako naslednjo nedeljo po rani službi Božji, izzemši čas cerkvenih opravil, do večernega mraka. Pristopnina iznaša 40 h, članarina pa mesečno 20 h, polletno 120 K, letno 2 K. Izposojene društvene knjige sme imeti društvenik le 1 mesec, ako pa želi, se mu ta čas tudi nekoliko podaljša. Časnik »Sl. Gosp.« se sme po došli novi številki izposoditi tako, da še ostaneta dva odtisa v društv. sobi. Tem potom tudi prosimo, da nas blagovolijo zavedni Slovenci podpirati.

V Slivnici pri Mariboru so igrali 6. jan. vrli narodni mladeniči igro »Pravica se je izkazala!« jako izborno. Dekliški zbor je pel mične pesmice. Občinstvo je bilo navdušeno.

Iz Ljutomera. V zanimivem dopisu v št. 51. »Slov. Gospod.« smo čitali o plodnosnem delovanju našega sloven. pevskega društva, — in danes si ne moremo kaj, da zopet pohvalimo to društvo. Priredilo nam je Silvestrov večer, kakorsnega že davno nismo imeli. Izvrstno sestavljen program je obsegal petje, dve gledališki igri in alegorijo. Pevski zbor je izvajal vse točke tako korektno in tako dovršeno, da ploskanja ni bilo ne konca ne kraja; več točk se je moralo na občno zahtevo ponavljati. Ta vspeh je pri tako izvrstnem pevovodju in pri tako marljivih in nadarjenih pevskih močeh popolnoma razumljiv. — Naši diletanti so v obeh igrah dokazali, da niso več diletanti, temveč da jih bomo morali kmalu pristeti umetnikom in umetnicam. Čestitamo jim na vspehu! — Da se je stavila na vspeh alegorija »stero in novo leto« — je bila izvrstna misel. Lepe, resnične misli na pravem mestu — ne morejo biti nikdar brezuspešne; pri tako izvrstnem deklamovanju in prednašanju pa segajo vsakemu globoko v srce. — Ob- ljubimo, da se hočemo ravnati po danih nam nasvetih in le obžalujemo tiste, ki niso hoteli priti ta večer v našo sredino. Tu naj še enkrat doni glas: »Skupno delujmo! Slova in edinost naj vlada med nami!« Tebi pa, delavno pevsko društvo, še enkrat zahvala na danem nam užitku! Slava!

Slovenci gornjeradgonski, pozor! Pred dvema letoma so nam Nemci na vse-nemškem shodu v Radgoni napovedali uničevalni boj na življenje in smrt. Izrazili so to v sledečih stavkih: »Slovence na Spodnjem Štajerskem je treba izriniti iz okrajnih zastopov in okrajnih šolskih svetov. Sloven-